

STEMMEN VOOR NON-DISCRIMINATIE IN EUROPA

Overzicht standpunten politieke partijen Europese verkiezingen 2009

Inleiding

Op 4 juni 2009 worden de verkiezingen voor het Europees Parlement gehouden. Platform Artikel 13 vindt het belangrijk dat bij het maken van Europees beleid voldoende aandacht is voor non-discriminatie, gelijke behandeling en diversiteit. U toch ook?

Daarom heeft Platform Artikel 13 een overzicht gemaakt van de standpunten op deze gebieden van de Nederlandse politieke partijen die deelnemen aan de komende verkiezingen. Met behulp van dit overzicht kunt u bepalen welke partij uw stem verdient.

De stemwijzer is ingedeeld in 4 categorieën: migratie en asiel, discriminatie en gelijke behandeling, godsdienst en ouderen. De verkiezingsprogramma's van alle deelnemende partijen zijn voor dit overzicht nagezocht. Dit zijn: CDA, ChristenUnie/SGP, De Groenen, D66, GroenLinks, de Klokkeluiderspartij, Liberaal Democratische Partij, Libertas, Newropeans, PEP, PvdA, PvdD, PVV, SGP, Solidara, SP en VVD. Op het moment van publiceren heeft PEP haar programma nog niet openbaar gemaakt. De Klokkeluiderspartij beschikt niet over een programma.

Platform Artikel 13 is een samenwerkingsverband tussen Art.1, ANBO, de CG-Raad, E-Quality en Movisie/homo-emancipatie. Het Platform informeert en adviseert over Europese richtlijnen tegen discriminatie en de implementatie hiervan in Nederlands beleid.

Laatst gewijzigd: 20 mei 2009

1. Migratie en asiel

CDA:

Bescherming van mensen die worden vervolgd wegens ras, godsdienst of overtuiging is en blijft de hoeksteen van ons beleid. Daarom zijn echte vluchtelingen altijd welkom in de EU en in Nederland. Dat is rechtvaardig en vanzelfsprekend.

Op Europees niveau moeten afspraken worden gemaakt over de criteria voor gelukszoekers en asielzoekers. Omdat vluchtelingenstromen vaak ontwrichtend werken in de landen van oorsprong en van aankomst, moeten deze zoveel mogelijk voorkomen worden. Deze ontwrichting leidt namelijk tot meer geweld en armoede.

Immigratie is soms nodig. Kennismigranten zijn nodig, omdat de EU de meest competitieve economie ter wereld is. Het gebrek aan technici en IT-specialisten kan worden opgelost door (tijdelijk) migranten toe te laten. De Europese Unie heeft ook vanuit demografisch oogpunt immigranten nodig. Het Europese continent vergrijsst. Er zijn meer mensen nodig om het werk van de gepensioneerden over te nemen en om sociale voorzieningen in stand te houden. Migratie kan permanent zijn maar ook voor korte of middellange duur. De EU moet internationale migratiestromen niet passief afwachten, maar helpen ze te stroomlijnen.

Immigranten zijn van alle tijden. De Nederlandse cultuur en identiteit zijn sterk beïnvloed door migratie. Wie echter naar Nederland komt. Kiest bewust en zal actief moeten willen deelnemen aan onze maatschappij. Immigranten hebben in met hun gemeenschappen een verantwoordelijkheid voor het versterken van het meedoen in de Nederlandse Europese samenleving.

Het CDA vindt een Europees asiel- en migratiebeleid noodzakelijk, mede ter voorkoming van een toestroom van economische vluchtelingen. Dit beleid is gericht op opvang in de regio. Het aanpakken van illegalen die de EU zijn binnengekomen gaat de EU als geheel aan.

Mensenhandel, in welke vorm dan ook, moet ook krachtig bestreden worden.

Het CDA vindt dat moet worden voorkomen dat landen in de EU eenzijdig en grootschalig generaal pardon invoeren.

Het CDA wil dat de buitengrenzen van de Europese Unie, inclusief de Nederlandse buitengrenzen worden versterkt door verder te investeren in het Europese grensagentschap Frontex en in een Europese kustwacht.

ChristenUnie/SGP:

De overheid heeft de taak om zorg te dragen voor de goede orde in de samenleving. Duidelijke immigratiewetgeving draagt daaraan bij. Legale immigratie zal op beperkte schaal een bijdrage leveren aan de oplossing van het vergrijzingsprobleem enkele lidstaten. De lidstaten bepalen zelf of immigranten zich mogen vestigen. Daarom komen er geen Europese quotaregelingen voor migranten.

Wij pleiten voor een heldere regeling die duidelijk maakt onder welke voorwaarden legale migranten in de EU kunnen verblijven. Hierbij valt te denken aan seizoenswerkers, studerende en mensen met een tijdelijk arbeidscontract. Op deze wijze kunnen immigranten deelnemen aan het vrije verkeer in de Europese Unie.

Om te voorkomen dat mensen met een opleiding wegtrekken uit ontwikkelingslanden zal geïnvesteerd moeten worden in de betrekkingen met de landen van herkomst.

Mensen die met een werkvergunning in de Europese Unie komen zullen na een bepaalde periode de Europese Unie ook weer verlaten. De terugkeer van migranten met een tijdelijke verblijfsregeling zal worden gestimuleerd.

Illegale immigratie leidt tot een mensonwaardig bestaan. De bestrijding van illegale immigratie moet de komende jaren prioriteit krijgen. Dat betekent grenscontroles aan de buitengrenzen intensiveren en het bestrijden van illegale arbeid.

Het agentschap dat de bewaking van de buitengrenzen coördineert, Frontex, zal over mensen en middelen moeten beschikken om de taak goed en rechtvaardig uit te oefenen. De lidstaten worden opgeroepen om hun toezeggingen ook waar te maken.

De bevoegdheden voor de bewaking van de grenzen blijven bij de lidstaten. Alleen de lasten worden verdeeld.

Om het tewerkstellen van illegale immigranten effectief te bestrijden zal in alle lidstaten illegaal werk strafbaar gesteld moeten worden. De Europese Unie zal hierin coördineren.

Mensenhandel en mensensmokkel moeten actief worden bestreden. De lidstaten moeten op dit terrein door verdere samenwerking de bestrijding verbeteren.

D66:

Migratie

D66 wil zo min mogelijk belemmering voor het vrije verkeer van mensen binnen Europa, en dus van Europese arbeidsmigranten uit volwaardige EU-lidstaten. Daarom is D66 voor het onmiddellijk openstellen van onze arbeidsmarkt voor werknemers uit nieuwe lidstaten. Landen die bij de toetreding van de tien nieuwe lidstaten in 2004 geen eisen stelden aan nieuwe werknemers hebben hierdoor belangrijke voordelen behaald.

D66 is voor een volwaardig Europees 'Blue Card' systeem, naar Amerikaans voorbeeld, dat de toelating van migranten van buiten de Europese Unie vereenvoudigt. In de toekomst heeft Europa behoefte aan zowel hoog- als laagopgeleide werknemers om tekorten op de arbeidsmarkt aan te vullen, met name ook in de zorg. Vooraf vaststellen of een migrant over voldoende vaardigheden beschikt om zich zelfstandig op de Europese arbeidsmarkt te bewegen is zowel in het belang van degene die ergens een nieuw leven wil beginnen als van de samenleving waarin dat nieuwe leven vorm moet krijgen. Maar de huidige voorstellen van de Europese Commissie voor een Blue Card bevatten veel te veel beperkingen, en zijn volstrekt onvoldoende. Daarnaast moet een systeem worden ingericht om voor bepaalde beroepen waarvoor een tekort dreigt niet-EU-ingezetenen toegang te geven tot de Europese arbeidsmarkt.

Asiel

Jaarlijks komen veel bootvluchtelingen op zee om bij hun poging Europa te bereiken.

Disproportioneel veel vluchtelingen komen aan in zuidelijke lidstaten. De oplossing is niet om alleen de muren van Fort Europa te verhogen. D66 kiest voor nadruk op preventie, door middel van een actieve Europese rol op het gebied van ontwikkelingssamenwerking maar liever nog het wegnemen van handelsbarrières, conflictpreventie, humanitaire hulp, en het beschermen van mensenrechten in landen van herkomst.

Met een Europees Blue Card systeem moet de Europese Unie bovendien een legaal alternatief bieden voor migranten. Daarnaast moet solidariteit tussen de lidstaten het asielstelsel kenmerken. Nationale grenzen hebben binnen de Europese Unie immers hun betekenis verloren. Amsterdam is maar één busrit van Malaga verwijderd.

En de concurrentie tussen lidstaten leidt tot een onwenselijke race om het strengste beleid met een toename van illegaliteit als gevolg. Daarom is een verbetering van het bestaande Europese asielbeleid dringend noodzakelijk, te beginnen met een betere werking van de Dublin conventies.

De Groenen:

Migratie

De grote welvaartsverschillen tussen landen veroorzaakt migratie. We moeten alles in het werk stellen om de verhouding tussen Noord en Zuid in de wereld in evenwicht te krijgen.

De Groenen willen legale emigratie van arbeiders naar Europa bevorderen. De grens voor een relatief makkelijk visum voor arbeidskrachten van een loon boven de €45000 moet omlaag naar €30000. Als we het basisinkomen invoeren kan deze grens verder omlaag. Het inkomen moet hoog genoeg zijn om voor een buitenlander in Nederland zonder basisinkomen te kunnen leven.

Asiel

Nederland moet onverkort voldoen aan het vluchtelingenverdrag en mensen die gevaar lopen in eigen land opvang bieden. We zetten ons in voor een gemeenschappelijk EU-asielbeleid wat hieraan voldoet. Als de procedure langer dan zes maanden duurt moet de asielzoeker vergunning krijgen om hier te werken.

De inspanning van de overheid dient gericht te zijn zowel op inburgering van de vreemdeling als op acceptatie van de vreemdelingen door de Nederlanders. Voor nieuwkomers zijn taal- en inburgeringcursussen van groot belang, om hun kansen op de arbeidsmarkt te vergroten.

Het gaat er om de nieuwkomers bij te laten dragen aan de Nederlandse welvaart.

GroenLinks:

Migratie

Arbeidsmigranten van buiten de EU zijn welkom voor zover er ruimte voor hen is op de arbeidsmarkt. Ze krijgen een tijdelijke verblijfsvergunning die verlengd kan worden. De EU bevordert dat lidstaten taal- en inburgeringprogramma's aanbieden.

Werkzoekenden uit de kandidaat-lidstaten van de EU krijgen voorrang bij arbeidsmigratie, om de overgang naar vrij werknemersverkeer te versoepelen.

De EU maakt haar 'blauwe kaart' aantrekkelijker voor kennismigranten, onder meer door de inkomenseis te verlagen en toegang tot de hele Europese arbeidsmarkt te bieden.

De EU voert sancties in tegen werkgevers van illegalen, waaronder de verplichting om de illegale werknemer minstens zes maanden loon uit te betalen. Illegalen hebben toegang tot basisvoorzieningen, zoals medische zorg, leerplichtonderwijs en bijstand in noodsituaties.

Er komt geen wettelijk verbod op een generaal pardon voor illegalen.

De enige voorwaarde voor gezinshereniging is dat de aanvrager in de EU voldoende inkomen heeft om het gezin te onderhouden. Legale migranten krijgen na vijf jaar verblijf dezelfde rechten als EU-burgers, waaronder kiesrecht op gemeentelijk en Europees niveau.

Om terugkeer naar het land van herkomst te vergemakkelijken, versoepelt de EU voor remigranten de regels rond verblijfsrecht en visa. Bij definitieve terugkeer kunnen remigranten opgebouwde sociale rechten uitbetaald krijgen. De EU neemt het initiatief om internationale overboekingen van kleinere bedragen goedkoper te maken.

De EU intensificeert de bestrijding van mensenhandel en pakt ook de oorzaken aan. Zij verbetert de bescherming van slachtoffers.

Asiel

De EU draagt bij aan verbetering van vluchtelingenopvang nabij conflictgebieden. Zij nodigt ruimhartig vluchtelingen uit voor hervestiging in Europa.

De Dublinverordening wordt gewijzigd teneinde asielverzoeken eerlijker te verdelen over de EU-landen. Daarbij wordt rekening gehouden met de belangen van de asielzoeker.

Het Europees Vluchtelingenfonds wordt uitgebouwd. EU-landen krijgen gedeeltelijke compensatie voor de kosten die samenhangen met de behandeling van asielverzoeken en de integratie van vluchtelingen.

De EU leeft het VN-Vluchtelingenverdrag na. Zij biedt ook bescherming aan mensen die vervolgd worden vanwege hun geslacht, geslachtsidentiteit of seksuele gerichtheid. Zij schuift geen asielzoekers af op 'veilige derde landen'.

Om beter te kunnen beoordelen wie bescherming nodig heeft, richt de EU een onafhankelijk centrum op dat openbare rapportages opstelt over de herkomstlanden van asielzoekers, op grond van gegevens die door onder meer mensenrechtenorganisaties en ambassades worden aangedragen. De EU-normen voor de asielprocedure worden verbeterd. Een asielzoeker wordt niet uitgezet voordat een onafhankelijke rechter zijn beroep heeft beoordeeld.

Illegale migranten krijgen altijd de kans tot het indienen van een asielverzoek. Elk verzoek wordt individueel beoordeeld.

Er komt een Europese grenstoezichthouder. Deze ziet erop toe dat grenscontroles en uitzettingen plaatsvinden in overeenstemming met het VN-Vluchtelingenverdrag, het Grondrechtenhandvest en de wetgeving van de EU.

De EU waarborgt een goede opvang voor asielzoekers. Zij krijgen toegang tot de arbeidsmarkt en onderwijs als de procedure langer dan een half jaar duurt.

Voor afgewezen asielzoekers staat vrijwillige terugkeer voorop. Vreemdelingendetentie is een uiterst middel. De EU-terugkeerrichtlijn wordt aangepast om de maximale detentieduur te beperken. Als terugkeer niet mogelijk blijkt wordt een verblijfsvergunning verleend.

De EU neemt het initiatief tot een internationaal verdrag over klimaatvluchtelingen. Zij levert een eerlijk aandeel in de opvang van mensen die door klimaatverandering blijvend ontheemd zijn geraakt.

Newropeans:

Immigratiebeleid moet gekoppeld worden aan ontwikkelingsbeleid. Voor de Europese Unie is immigratie een onvermijdelijk, nuttig en noodzakelijk fenomeen. Niettemin zou het moeten worden gesplitst en worden behandeld op twee verschillende niveaus: dat van immigratiestromen, zodat illegale immigratie zo veel mogelijk kan worden voorkomen, en om er voor te zorgen dat hun integratie mogelijk is en soepel verloopt.

PvdA:

In een vergrijzend Nederland met een structureel aantrekkende arbeidsmarkt kunnen arbeidsmigranten uit de nieuwe EU-landen voorzien op de nieuwe vacatures op de arbeidsmarkt indien Nederlandse werkzoekenden niet in deze behoefte kunnen voorzien.

Voor werknemers uit de EU-lidstaten gelden dezelfde arbeidsvoorwaarden als voor Nederlandse werknemers.

Voor mensen die tijdelijk naar Nederland komen om voor hun buitenlandse werkgever een klus te klaren, geldt de Detacheringrichtlijn.

Veel meer flankerend beleid en controle zijn nodig om illegale arbeid en uitbuiting van arbeidsmigranten te voorkomen en te bestrijden. Zolang dit niet het geval is, moeten landen beperkingen aan de instroom van werknemers kunnen opleggen om misstanden als uitbuiting en oneigenlijke verdringing tegen te gaan.

Arbeidsmigratie kan een antwoord zijn op de specifieke tekorten op de Europese arbeidsmarkt. Er moeten kanalen zijn voor legale migratie naar de landen van de Europese Unie. De lidstaten moeten zelf kunnen uitmaken hoeveel migranten ze toelaten en voor welke vakgebieden.

De nadelige gevolgen voor de ontwikkelingslanden van migratie dienen te worden beperkt en de voordelen bevorderd (geldovermakingen, investeringen, kennisoverdracht).

De EU moet zich inspannen om de fundamentele oorzaken van migratie uit arme landen aan te pakken, en de redenen waarom mensen hun land ontvluchten.

Illegale immigratie wordt bestreden. Mensenhandelaars en werkgevers die van illegale arbeiders gebruikmaken, worden streng vervolgd.

Slachtoffers van mensenhandel hebben daadwerkelijke en effectieve bescherming nodig.

Het nieuwe Europese integratie beleid dient aangevuld te worden met nationaal beleid, gericht op een zorgvuldige integratie van migranten.

De EU heeft een toezichthoudende taak met betrekking tot de toegang tot de sociale voorzieningen en de arbeidsmarkt van migranten en dient deze te doen gelden.

De EU dient zich in te spannen om landen buiten de EU te ondersteunen in de bescherming van vluchtelingen. Daarvoor is meer steun nodig en een lange termijn betrokkenheid alsmede goede samenwerking met de betreffende landen. De samenwerking mag geen substituut zijn voor asiel binnen de EU.

PVV:

De massa-immigratie en de islamisering zijn rampzalig voor Europa en Nederland. De islamisering van Nederland en Europa moet worden gestopt. Daarom willen wij zelf uitmaken wie we nog toelaten. Het vetorecht over immigratie moet blijven. Baas in eigen huis. In 2050 zijn er 100 miljoen Turken. Die maken straks als EU-land met de grootste bevolking misschien de dienst uit in Brussel en dus in Nederland. Bijvoorbeeld op het gebied van de massa-immigratie.

SP:

In Nederland worden arbeidsmigranten uit de nieuwe lidstaten uitgebuit, wordt Nederlandse arbeidswetgeving ontdoken en ontstaan sociale problemen, vooral in de steden. Daarom moet de arbeidsmigratie in de Europese Unie worden gereguleerd opdat deze problemen kunnen worden aangepakt. Voor openstelling van de Nederlandse arbeidsmarkt voor Bulgaren en Roemenen is het nog veel te vroeg.

Minder arbeidsmigratie door kleinere inkomensverschillen. Het geld uit EU-fondsen moet alleen gaan naar die lidstaten die echt in een achterstandpositie verkeren. Daarmee wordt ook tegengegaan dat mensen moeten verhuizen naar andere lidstaten om een fatsoenlijke boterham te verdienen.

Het is goed dat de lidstaten afspreken om conform internationale verdragen bescherming te bieden aan vluchtelingen. Het afspreken van Europese normen moet worden aangemoedigd. Er moet voorkomen worden dat lidstaten elkaar beconcurreren met scherpere regels. Volledige harmonisering dient echter afgewezen te worden omdat op nationaal niveau de afweging gemaakt moet kunnen worden een hoger niveau van bescherming te bieden. In het geval van een humanitaire ramp worden

er afspraken tussen de lidstaten gemaakt over het opvangen van ontheemden. De meeste ontheemden worden opgevangen in de regio en slechts een klein deel bereikt de Europese Unie. In het geval van rampen moeten er afspraken gemaakt worden over hoe de opvang van ontheemden verdeeld wordt over de lidstaten. Hiermee kan worden voorkomen dat een lidstaat onevenredig meer mensen van buiten opvangt dan andere lidstaten.

De samenwerking op het gebied van grensbewaking mag niet leiden tot een Fort Europa. Het gezamenlijk surveilleren op de Middellandse Zee (FRONTEX) moet gericht zijn op het terugdringen van het aantal doden bij de oversteek van vluchtelingen vanuit Afrika naar Europa. Daarbij moet het recht op het aanvragen van asiel van vluchtelingen gegarandeerd blijven. Uitgeprocedeerde asielzoekers moeten op een menswaardige manier naar het land van herkomst worden begeleid.

De 'brain drain' uit ontwikkelingslanden wordt tegengegaan. Het naar Europa halen van kennismigranten is ongewenst omdat daardoor de kloof tussen de EU-landen en hun landen van herkomst wordt vergroot. De voorgenomen introductie van een zogenaamde Blue Card, naar analogie van de Amerikaanse Green Card, gaat van tafel.

Het streven om hoogopgeleiden aan te trekken vanuit ontwikkelingslanden voor eigen profijt, past niet binnen onze opvattingen van internationale solidariteit. In plaats van kennismigranten toe te laten, dient de EU in te zetten op het vergroten van de welvaart in de landen van herkomst.

VVD:

Een land als Nederland of Spanje mag niet meer eenzijdig een generaal pardon afkondigen, want in een gemeenschappelijke markt waar personen vrij kunnen reizen heeft dit voor heel Europa gevolgen. Europa dient open te staan voor politieke vluchtelingen en mensen die extra kennis brengen. Maar voor grootschalige migratie is er geen plaats. De VVD wil niet dat de EU en Nederland immigratiegebied zijn.

Om de migrantenstromen beter te beheersen, moet, naast een strenge grensbewaking en opvang in de regio, een Europese blauwe kaart met een puntensysteem worden geïntroduceerd. Deze kaart volgt het Canadese voorbeeld waarin het puntensysteem gebaseerd is op de vraag of de migrant een economische meerwaarde vormt. De lidstaten van de EU bepalen samen welke mensen ze nodig hebben om vacatures op te vullen. De lidstaten moeten natuurlijk wel zelf kunnen bepalen of en hoeveel arbeidsmigranten ze op willen nemen.

Partij voor de Dieren:

De Europese lidstaten moeten zorg dragen voor de gezamenlijke bewaking van de buitengrenzen om immigratiestromen goed te kunnen controleren en mensenhandel, gedwongen prostitutie en uitbuiting van illegale migranten tegen te gaan.

De EU moet zich hardmaken voor een goede opvang van de asielzoekers in de regio zelf.

De Partij voor de Dieren wil dat de Europese Unie een gelijkmatige ontwikkeling van de werkgelegenheid in Europa stimuleert om inwoners gelijke kansen te bieden in de eigen regio. De Europese Unie bespoedigt de onderlinge erkenning van diploma's in het middel en hoger onderwijs in al haar lidstaten.

Solidara:

Een sneller en effectief asielbeleid is noodzakelijk om te voorkomen dat valse hoop in stand wordt gehouden en afhankelijk hieraan mensenhandel indirect wordt gestimuleerd. De illegaliteit moet actief worden bestreden. Vooral door de levensomstandigheden in de landen van herkomst te helpen verbeteren, kan de stroom asielzoekers worden verminderd. Asielzoekers krijgen gelijk na hun aanvraag tot asiel de mogelijkheid tot het verrichten van (vrijwilligers)werk en worden direct geschoold in het leren van de taal. We zijn voorstander van de sluiting van de vluchtelingengevangenissen.

Liberaal Democratische Partij:

Er moet één Europees asiel- en immigratiebeleid komen, zodat de migrantenstroom beter beheerst kan worden. De lidstaten moeten zelf kunnen bepalen of zij arbeidsmigratie uit derde landen toelaten en voor welke vakgebieden.

Andere partijen: geen tekst.

2. Non-discriminatie

D66:

Elke burger is gelijk voor de wet en moet gelijk behandeld worden. Gelijke kansen zijn essentieel voor een open en vrije samenleving waarin iedereen zich optimaal kan ontplooiën. Discriminatie ondermijnt dit beginsel. Daarom moet discriminatie krachtig worden bestreden.

Gelijke behandeling van alle Europese burgers staat bij D66 voorop. Of het nu gaat om discriminatie van vrouwen op de arbeidsmarkt, discriminatie van homoseksuelen of discriminatie van Roma en Sinti bij sociale voorzieningen.

D66 heeft zich de afgelopen jaren ingespannen voor een brede EU Anti-Discriminatie Richtlijn. We zijn tevreden dat de Europese commissie in 2008 eindelijk voorstel voor een Richtlijn heeft gedaan, maar er zitten nog te veel uitzonderingen in waarmee homo- of vrouwendiscriminatie gelegitimeerd wordt. D66 zal zich de komende jaren hard maken voor het schappen van die uitzondering. Er mag geen hiërarchie meer zijn. Iedereen moet even goed beschermd worden tegen discriminatie.

D66 zal zich de komende periode weer actief inzetten voor specifieke kwesties, zoals erkenning van de rechten van gehandicapten van getrouwde homoseksuelen, de schrijnende positie van transgenders, de achterstelling van eenpersoonshuishoudens of de ongelijke beloning van mannen en vrouwen.

De Groenen:

De Groenen streven naar een samenleving die gebaseerd is op gemeenschapszin en respect voor elkaar. Een samenleving waarin mensen zich verantwoordelijk voelen voor elkaars welzijn, nu en in de toekomst. Een samenleving ook waarin elk mens het recht heeft zijn of haar ruimte in te nemen, zolang andere mensen, dieren of het ecosysteem daarmee niet worden geschaad. De Groenen benadrukken dat er daarbij sprake moet zijn van wederkerigheid: mensen laten wederzijds elkaar in hun waarde. Dit geldt ongeacht leeftijd, sekse, levensbeschouwing of sociale status.

De Groenen staan positief tegenover mensen die verantwoordelijkheid voor elkaar durven nemen, of dat nu in een traditioneel of eenhomohuwelijk is, of in de vorm van een leefgemeenschap of een commune. Diegenen die hun samenlevingsvorm willen vastleggen in een contract ter bescherming van partner en kinderen worden daartoe aangemoedigd.

De Groenen pleiten voor een samenleving waarin wederzijds respect emancipatie van ongelijkbehandelde groeperingen mogelijk maakt ongeacht verschillen in etniciteit, sekse, leeftijd of seksuele voorkeur. Discriminatiebestrijding en beter nog, voorkoming is een overheidstaak.

Voorlichting op scholen over homoseksualiteit is belangrijk. Ook tijdens de inburgeringstrajecten moet aandacht besteed worden aan homoseksualiteit, mede omdat dit bij sommige groepen allochtonen in de taboesfeer zit.

GroenLinks:

GroenLinks wil dat alle Europeanen door de wet beschermd worden tegen discriminatie. Het verbod op discriminatie naar leeftijd, handicap, seksuele voorkeur en godsdienst wordt uitgebreid naar sociale zekerheid, onderwijs, gezondheidszorg en de markt voor goederen en diensten. Discriminatie op grond van gender(expressie) wordt in dezelfde gevallen verboden, na de evaluatie van de genderrichtlijn over gelijke behandeling van mannen en vrouwen in 2010.

Europese Commissie, Europees Parlement en EU-Grondrechtenagentschap zien scherp toe op de naleving van de antidiscriminatiewetgeving. Zij controleren de invoering ervan door kandidaat-lidstaten. Zij ondersteunen projecten die discriminatie in de praktijk tegengaan.

De EU verzekert dat lidstaten de burgerlijke staat van elkaars onderdanen erkennen, inclusief geregistreerde partnerschappen en huwelijken tussen personen van hetzelfde geslacht.

De geslachtsaanduiding in reisdocumenten van trans-genders wordt naar eigen wens aangepast.

De EU ijvert voor wereldwijde afschaffing van inreisbeperkingen voor mensen met hiv/aids.

Er komt een Europese strategie tegen de achterstand en discriminatie van Roma.

De wetgeving voor gelijke beloning van vrouwen en mannen wordt aangescherpt.

Newropeans:

De EU zou religieuze en/of raciale discriminatie stevig moeten straffen.

PvdA:

Er dient nog veel te gebeuren als het gaat om discriminatie op de arbeidsmarkt, gelijke betaling, de balans tussen werk en privé en de beschikbaarheid van kinderopvang.

De EU dient de wereldwijde discriminatie en vervolging van homo's en transseksuelen te bestrijden.

Er is verbreding van de anti-discriminatiebescherming nodig om ook discriminatie op grond van geslacht, seksuele voorkeur, handicap, religie en leeftijd buiten de werkvloer aan te pakken, bijvoorbeeld bij het aanbieden van goederen en diensten binnen in de EU. Hierbij kan men denken aan het toewijzen van woningen, het verstrekken van leningen, hypotheeken en verzekeringen. De Europese Unie dient zo spoedig mogelijk een brede anti-discriminatie-richtlijn aan te nemen.

De EU moet beter gebruikmaken van de mogelijkheden om lidstaten aan te spreken op de wijze waarop ze met minderheden omgaan. De nieuwe lidstaten Bulgarije, Roemenie en Slowakije hebben bij hun toetreding tot de EU toezeggingen gedaan om de levensomstandigheden van de vele Sinti en Roma in hun landen te verbeteren, maar komen deze beloftes niet na. Ook in andere landen leven Sinti en Roma in schrijnende omstandigheden. Om de situatie van de Sinti en Roma te verbeteren, is naast nationaal beleid een gezamenlijke aanpak nodig, ondermeer om een einde te maken aan de statenloosheid van velen van hen.

De werknemers uit de lidstaten binnen eenzelfde land dienen op gelijke voet behandeld te worden, voor iedereen dezelfde arbeidsvoorwaarden.

Solidara:

Wat betreft seksediscriminatie is in de afgelopen decennia mogelijk "veel veranderd, maar niet echt opgelost". Het huidige probleem is vooral sociaal-economisch. Typische vrouwenbanen worden slechter betaald, vrouwen worden gemiddeld harder door armoede getroffen en onbetaald (vrijwilligers)werk wordt vooral door vrouwen gedaan. Parttime gaan werken om kinderen op te voeden is financieel zwaar zonder een mannelijke kostwinner. Kinderbijslag dekt bij lange na niet de reële kosten en er is geen gratis kinderopvang. Wat ons betreft zou de seksegelijkheid dus behalve juridisch en normatief ook financieel moeten zijn.

Wat betreft homo-emancipatie is het duidelijk dat Nederland zeker in het verleden een voorbeeldland is geweest voor het buitenland. Maar ook in ons land bestaat nog intolerantie tegenover homoseksuelen. Bijvoorbeeld in de sport en onder adolescenten heerst een sterk negatief

waardeoordeel over homoseksualiteit. Vooral angst en onwetendheid lijken dit te verklaren. Voorlichting kan hier een oplossing bieden, waarbij al op middelbare scholen moet worden begonnen.

In veel Europese landen zijn gelijke rechten voor homo's niet vanzelfsprekend. Mede om deze reden ontbreken de belangenorganisaties. Die moeten dus worden opgericht. Haatzaaiende retoriek vanuit de politiek en de kerken moet worden tegengegaan.

De ontevredenheid van het volk kan worden omgebogen van sociaal progressief naar fascistisch. In Oost-Europa zijn nauwelijks gekleurde immigranten, dus fungeren zigeuners, homoseksuelen en joden na vele jaren nog steeds als zondebok. Dit kan o.a. tegengegaan worden door de geldstromen naar rechts-radicalen politieke en religieuze autoriteiten bloot te leggen, evenals die naar de 'onafhankelijke' massamedia.

SP:

In de Europese Unie moet voortaan gelden: gelijke rechten, voor iedereen. Het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens van de Raad van Europa beschermt elke Europeaan. De Europese Unie moet daarom zo snel mogelijk toetreden tot dit Europabrede verdrag. In de EU moeten overigens gelijke rechten gelden voor man en vrouw evenals gelijkberechtiging van homoseksuelen en minderheden zoals Sinti en Roma.

We wijzen dan ook elk geweld tegen de homobeweging, met name in een aantal Oost-Europese landen, af en verwachten dat alle Europese lidstaten de mensenrechten van homoseksuele en lesbische burgers waarborgen.

Partij voor de Dieren:

Discriminatie op grond van leeftijd, handicap, seksuele voorkeur, bevolkingsgroep en godsdienst is verboden. De EU moet er sterk op toezien dat lidstaten dit verbod naleven.

Het huwelijk of het geregistreerd partnerschap tussen partners van gelijke sexe wordt in alle lidstaten van de Europese Unie erkend.

Andere partijen: geen tekst.

3. Godsdienst

CDA:

Traditie, cultuur en godsdienst mogen nooit worden opgevoerd als excuus om af te wijken van de Europese waarden.

ChristenUnie/SGP:

Vrijheid van geloofsovertuiging en mensenrechten zijn niet vanzelfsprekend. In tal van landen worden minderheden vervolgd of stelselmatig achtergesteld. We denken aan christenen in India, Irak, Centraal-Azië en China.

Politieke druk door de Europese Unie kan verschil maken voor mensen daar. Het is bemoedigend te zien dat druk vanuit Europa daadwerkelijk kan bijdragen aan de vrijlating van individuele christenen of de verbetering van de positie van een christelijke minderheid in een land. In goede samenwerking met adequate hulporganisaties willen we de positie van vervolgte geloofsgenoten onder de aandacht blijven brengen.

PVV:

Er is genoeg islam in Nederland.

VVD:

De EU moet haar waarden als godsdienstvrijheid, de scheiding tussen kerk en staat en de vrijheid van meningsuiting met trots verdedigen.

Andere partijen: geen tekst.

4. Ouderen

De Groenen:

Ouderen, ook behoeftige ouderen, hebben een plaats in onze samenleving en De Groenen moedigen hen aan die plaats actief in te nemen. Het openbaar vervoer moet beter geschikt worden gemaakt voor ouderen, gehandicapten en ouders met jonge kinderen.

SP:

We moeten meer solidair zijn met ouderen. Op Europees niveau gaat het debat vaak één kant op: ouderen zouden een kostenpost zijn, vooral bij de gezondheidszorg. Ouderen verdienen echter respect en bescherming. Beperking van zorg of van toegang tot zorgvoorzieningen en andere verslechtingen van de positie van onze ouderen door regels van de Europese Unie, accepteren we niet.

Andere partijen: geen tekst.

Links

Europese verkiezingen algemeen:

www.uheefthetvoorhetzeggen.nl
www.europeseverkiezingen.com
www.brusselstemt.nl
www.europarl.europa.eu/elections2009

Kieswijzers:

www.brusselstemt.nl/stemmentracker_nieuw
www.euprofiler.eu
www.eenvandaag.nl/stemwijzereuropa/app/Europa

Politieke partijen:

www.cda.nl
www.christenunie.nl
www.degroenen.nl
www.d66.nl
www.groenlinks.nl
www.klokkenluiderspartij.nl
www.libdem.nl
www.libertas.eu
www.newropeans2009.com
www.pepeuropa.nl
www.pvda.nl
www.pvdd.nl
www.pvv.nl
www.sgp.nl
www.solidara.nl
www.sp.nl
www.vvd.nl

Platform Artikel 13:

www.anbo.nl
www.art1.nl
www.cg-raad.nl
www.e-quality.nl
www.movisie.nl/115468/def/home___/homoemancipatie

Voor informatie over de inhoud van dit document of over Platform Artikel 13, neem contact op met Dick Houtzager van Art.1, info@art1.nl of tel. 010 - 201 02 01.